



mun. Chișinău, str. P. Rareș, nr.18,
Republica Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+ 373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Chișinău, P.Rareș, 18 street,
Republic of Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Nr. 2ra-1599/21 din 9.12.2021

Dnei Domnica Manole
Președintele Curții Constituționale a RM

Prin prezenta, în baza încheierii din 08 decembrie 2021, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție Vă expediază sesizarea reprezentantului Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan, privind controlul constituționalității prevederilor art. 88 alin. (2) din Codul Muncii.

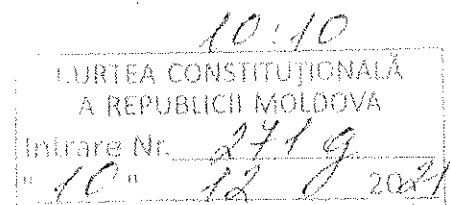
Anexă: copia încheierii din 8 decembrie 2021 pe 4 pagini, sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 14 pagini.

Cu respect,

**Președintele Colegiului civil,
comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție**

Tamara Chișca-Doneva

Ex: T.Bradu





Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

CURTEA SUPREMA DE JUSTITIE	
ВЫСШАЯ СУДЕБНАЯ ПАЛАТА	
DATA	29 / 11 / 21
DATA	
NR.	5586
NR.	

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.2. Persoană juridică

1. Denumire și sediu

Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian MOLDATSA

Sediul: bd. Dacia, nr. 80/4, mun. Chișinău

2. Numărul și data înregistrării

Înregistrată la 16.05.1994

3. Numele administratorului

Administrator statutar - Veaceslav Frunze

4. Telefon și e-mail

Telefon:

E-mail: org@moldatsa.md

5. Reprezentant

Vasile Josan – avocat

Biroul Asociat de avocați – Protect Lex

6. Adresa reprezentantului (va fi anonimizată)

7. Telefonul și e-mail-ul reprezentantului (vor fi anonimizate)

Telefon.

E-mail:

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu

Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova

Sediul: str. Petru Rareș, nr. 18, mun. Chișinău

2. Judecător/complet de judecată

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

Cauza civilă nr. 2ra-1599/21

Complet (Sv. Filincova, Iu. Bejenaru, D. Mardari, M. Pitic, G. Stratulat)

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

4. Adresa instanței de judecată

str. Petru Rareș, nr. 18, mun. Chișinău

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată

colegiul.civil@csj.md

Tel/Fax: 022 – 21 – 87 – 68

Telefon: 022 – 21 – 87 - 54

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun²

1. Prin Scrisoarea nr. 821 din 16.10.2017, administratorul-interimar al Î.S. MoldATSA, a informat organul sindical cu privire la faptul că, intenționează să înainteze către Consiliul de Administrație al întreprinderii, propuneri privind efectuarea modificărilor în structura organizatorică a întreprinderii.

2. În Conformitate cu Ordinul Î.S. MoldATSA nr. 106 din 01.12.2017, s-a decis punerea în aplicare începând cu 01.12.2017, a modificărilor aprobate în organigrama întreprinderii.

3. Prin Ordinul Î.S. MoldATSA nr. 107 din 01.12.2017, s-a dispus inițierea procedurii de reducere a statelor de personal, în vederea perfecționării structurii organizatorice și îmbunătățirea sistemului de management.

4. În conformitate cu Ordinul Î.S. MoldATSA nr. 584-P din 18.12.2017, s-a dispus preavizarea salariatului Alexei Andrianov, contra semnătură, privind concedierea din funcția deținută, în legătură cu reducerea numărului și a statelor de personal, la expirarea termenului de 2 luni, de la momentul aducerii la cunoștință a prezentului ordin.

5. Prin Scrisoarea nr. 75 din 05.02.2018, Î.S. MoldATSA a solicitat acordul organului sindical, cu privire la concedierea persoanelor preavizate, în legătură cu reducerea statelor de personal.

6. La 09.02.2018, Alexei Andrianov a prezentat către Î.S. MoldATSA, certificatul medical, pentru perioada 09.02.2018-05.03.2018.

La caz, Alexei Andrianov, s-a aflat în concediu medical, în perioada 09.02.2018-05.03.2018.

7. La cererea personală a lui Alexei Andrianov, prin Ordinul Î.S. MoldATSA nr. 143-P din 10.04.2018, i-a fost acordat concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

La caz, Alexei Andrianov urma să beneficieze de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului, în perioada 11.04.2018-14.06.2020.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecății instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

8. La 21.12.2018, Alexei Andrianov depune cerere către Î.S. MoldATSA, în legătură cu revenirea din concediu parțial-plătit, pentru îngrijirea copilului și reîncadrarea în activitatea funcției (!).

9. Potrivit Ordinului Î.S. MoldATSA, nr. 757-P din 26.12.2018, este dispusă reluarea activității de muncă a dlui Alexei Andrianov, începând cu 26.12.2018, în temeiul cererii personale (!).

10. Conform Ordinului nr. 758-P din 27.12.2018, Alexei Andrianov este concediat din cadrul întreprinderii Î.S. MoldATSA, în legătură cu reducerea numărului și a statelor de personal.

11. La 26.03.2019, Alexei Andrianov depune cerere de chemare în judecată către Î.S. MoldATSA cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcția anterior deținut ș.a.

12. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Judecător Violeta Gîrleanu, nr. 2-5236/19 din 30.07.2019 (în continuare – “Hotărâre”), a fost admisă parțial acțiunea concretizată, înaintată de Alexei Andrianov către Î.S. MoldATSA, fiind dispusă:

(a) Anularea Ordinului Î.S. MoldATSA, nr. 758-p din 27.12.2018 cu privire la concedierea lui Andrianov Alexei;

(b) Obligarea Î.S. MoldATSA, de a-l restabili pe Andrianov Alexei, la serviciu, în funcția anterior deținută de juriconsult coordonator, din data de 27.12.2018;

(c) Încasarea din contul Î.S. MoldATSA, în beneficiul lui Andrianov Alexei, salariu pentru absența forțată de la serviciu, pe perioada 27.12.2018 – 29.07.2020, în mărime de 429 863,94 (patru sute douăzeci și nou mii opt sute șalzeci și trei, 94) MDL;

(d) Încasarea din contul Î.S. MoldATSA, în beneficiul lui Andrianov Alexei, plata suplimentară pentru fiecare zi de întârziere, în mărime de 371 050,20 (trei sute șaptezeci și unu mii cincizeci, 20) MDL;

(e) Încasarea din contul Î.S. MoldATSA, în beneficiul lui Andrianov Alexei, prejudiciu moral, în mărime de 23 881,33 (douăzeci și trei mii opt sute optzeci și unu, 33) MDL;

(f) Încasarea din contul Î.S. MoldATSA, în beneficiul lui Andrianov Alexei, cheltuielile pentru asistență juridică, în mărime de 10 000,00 (zece mii) MDL.

Instanța de fond, a admis parțial pretenția privind încasarea prejudiciului moral, fiind dispusă încasarea unei sume reduse (pct. 96 din Hotărâre).

Similar, instanța de fond, a admis parțial pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată, fiind dispusă încasarea unei sume reduse (pct. 107 din Hotărâre).

13. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 2a-3160/20 din 25.05.2021, a fost (a) respins apelul declarat de către Alexei Andrianov și (b) admis apelul declarat de către Î.S. MoldATSA, casată hotărârea instanței de fond și respinsă în mod integral acțiunea recurentului, ca fiind neîntemeiată.

14. La 13.09.2021, Alexei Andrianov a declarat recurs împotriva hotărârii instanței de fond și deciziei instanței de apel, motivând *inter alia* faptul că, Î.S. MoldATSA nu ar fi respectat termenul de 2 (două) luni, prevăzut de art. 88, alin. (1), lit. b), Codul Muncii.

15. La 17.11.2021, recursul declarat de către Alexei Andrianov a fost declarat admisibil și cauza a fost numită spre examinare în fond, în complet lărgit, pentru 01.12.2021, ora 09.00.

C. Obiectul sesizării³

Prezenta sesizare, are drept obiect de examinare, verificarea constituționalității:

(l) art. 88, alin. (2) din Codul Muncii, sub aspectul omisiunii de a reglementa perioada aflării salariatului în concediu parțial-plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 (trei) ani, în calitate de termen care nu se include în termenul de preavizare prevăzut de art. 88, alin. (1), lit. b), Codul Muncii.

Art. 88, alin. (2), Codul Muncii, este aplicabil fondului cauzei, întrucât reclamantul Andrianov Alexei, fiind salariat al Î.S. MoldATSA, a fost supus procedurii de reducere a statelor de personal.

Totodată, după preavizare în legătură cu inițierea procedurii de reducere a statelor de personal, dl Andrianov Alexei a depus cerere pentru a beneficia de concediu pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 (trei) ani, în temeiul art. 124, alin. (2), Codul Muncii, astfel încât, în instanța de judecată acesta își motivează poziția de apărare prin faptul că, Î.S. MoldATSA a omis termenul de 2 (două) luni, prevăzut de art. 88, alin. (1), lit. b), Codul Muncii.

Nu în ultimul rând, la examinarea litigiilor de muncă ce implică reducerea numărului sau statelor de personal, instanțele de judecată verifică din oficiu respectarea normelor Codul Muncii, ce reglementează procedura dată.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materie. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

1. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova

Articolul 1 Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 9 Principiile fundamentale privind proprietatea

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

2. Prevederi relevante din Codul Muncii al Republicii Moldova

Articolul 88. Procedura de concediere în cazul lichidării unității,

reducerii numărului sau a statelor de personal

(1) Angajatorul este în drept să concedieze salariații de la unitate în legătură cu lichidarea acesteia ori în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal (art. 86 alin. (1) lit. b) și c)) doar cu condiția că:

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

[...]

b) va emite un ordin (dispoziție, decizie, hotărâre) cu privire la preavizarea, sub semnătură, a salariaților cu 2 luni înainte de lichidarea unității ori de reducere numărului sau a statelor de personal. În caz de reducere a numărului sau a statelor de personal, vor fi preavizate numai persoanele ale căror locuri de muncă urmează a fi reduse;

(2) În cazul în care, după expirarea termenului de preavizare de 2 luni, nu a fost emis ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) de concediere a salariatului, această procedură nu poate fi repetată în cadrul aceluiași an calendaristic. În termenul de preavizare nu se include perioada aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii și în concediul medical.

Articolul 124. Concediul de maternitate și concediul parțial

plătit pentru îngrijirea copilului

(1) Femeilor salariate și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice (în cazul sarcinilor cu 3 și mai mulți feți – 112 zile calendaristice) și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii – 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art.123 alin.(2).

(2) În baza unei cereri scrise, persoanelor asigurate indicate la alin. (1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

(3) Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit integral sau pe părți în orice timp, până când copilul va împlini vârsta de 3 ani. Acest concediu se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.

(4) Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului se acordă, în baza unei cereri în formă scrisă, tatălui copilului ori unuia din bunici sau unei alte rude care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorelui, în cazul în care persoanele indicate la alin. (1) nu utilizează concediul prevăzut la alin. (2).

Art. 1, alin. (3), este aplicabil în combinație cu art. 9, alin. (1), art. 46, alin. (2) și art. 54, alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, întrucât, deși Constituția Republicii Moldova garantează respectarea dreptului la proprietate privată, omisiunea de a reglementa perioada aflării salariatului în concediu parțial-plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 (trei) ani, în calitate de termen care nu se include în termenul de preavizare prevăzut de art. 88, alin. (1), lit. b), Codul

Muncii, periclitează capacitatea angajatorului de a-și organiza afacerea la general, întrucât creează impedimente în capacitatea acestuia de a-și reduce numărul și statele de personal, care acesta nu le mai consideră necesare pentru operarea afacerii.

În aceeași ordine de idei, omisiunea de a reglementa o anumită conduită socială, la caz chestiunea suspendării anumitor termene prevăzute de Codul Muncii, are ca consecință violarea securității raporturilor juridice, în combinație cu dreptul la proprietate privată.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

După cum am menționat anterior, art. 88, Codul Muncii, obligă angajatorul să preavizeze salariatul despre inițierea procedurii de reducere a numărului și statelor de personal, similar fiind pus în sarcina acestuia, obligația de a emite ordinul de concediere a salariatului care cade sub procedura de reducere, sub semnătură, în termen de 2 (două) luni de la preavizare.

Cu referire la acest aspect, alin. (2) din art. 88, Codul Muncii, reglementează în mod expres faptul că:

“[...] În termenul de preavizare nu se include perioada aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii și în concediul medical. [...]”.

Astfel, deși legiuitorul a admis faptul că, aflarea salariatului în concediu anual de odihnă, în concediu de studii și în concediu medical, ar trebuie să suspende termenul de 2 (două) luni, prevăzut de art. 88, alin. (1), lit. b), Codul Muncii, acesta a omis să includă și concediul parțial-plătit pentru îngrijirea copilului cu vârsta până la 3 (trei) ani, în calitate de temei pentru suspendarea termenului nominalizat.

Or, dacă legiuitorul a admis că anumite concedii suspendă termenul de 2 (două) luni și nu pot fi de natură să pericliteze dreptul angajatorului de a-și organiza afacerea, nu este de înțeles de ce a omis să supună acelorași raționamente și concediul parțial-plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 (trei) ani.

Pe cale de consecință, omisiunea de a reglementa perioada aflării salariatului în concediu parțial-plătit pentru îngrijirea copilului, în calitate de termen care nu se include în termenul de preavizare prevăzut de art. 88, alin. (1), lit. b), Codul Muncii, periclitează capacitatea angajatorului de a-și organiza afacerea, în sensul blocării dreptului/capacității angajatorului de a-și reduce statele de personal și prin urmare constituie o violare a art. 1, alin. (3), în combinație cu art. 9, alin. (1), art. 46, alin. (1) și art. 54, alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, deoarece violează securitatea raporturilor juridice și dreptul la protecția proprietății private, fiind o măsură disproporțională, care nu

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unu sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit, în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

urmărește nici unul din scopurile legitime prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție.

Or, incapacitatea angajatorului de a-și organiza afacerea, în sensul existenței unei interdicții de a supune procedurii de reducere anumiți salariați, violează dreptul de proprietate al acestuia.

Anterior, Curtea Constituțională s-a expus pe marginea autonomiei angajatorului și a statuat cu titlu de principiu în Hotărârea nr. 34 din 08.12.2017:

[...] 70. Curtea consideră că protecția salariaților nu poate fi asigurată prin neglijarea totală a intereselor angajatorului, care, în limitele stabilite de lege, trebuie să dispună de o anumită autonomie în organizarea și funcționarea propriei instituții.

71. Este evident că, atunci când încetarea sau continuarea raporturilor de muncă cu salariatul depind de acordul organului sindical, dreptul exclusiv al angajatorului de a decide asupra activității sale în funcție de conjunctura economică, comercială în care acesta își desfășoară activitatea este susceptibil de a fi obstrucționat.

72. Astfel, condiționarea concedierii salariatului de acordul organului sindical poate afecta mecanismele economico-financiare ale întreprinderii, cum ar fi structura de producție, bugetul de venituri și cheltuieli, natura și volumul contractelor comerciale încheiate de unitate.

73. De asemenea, în cazul opunerii sindicatului la concedierea salariatului poate fi încălcat și dreptul de proprietate al angajatorului, deoarece acesta este nevoit să continue contractul individual de muncă și să plătească salariatului drepturile salariale.

Hotărârea Curții Constituționale nr. 34 din 08.12.2017 a analizat capacitatea angajatorului de a-și opera afacerea, prin raportare la dreptul acestuia de a înceta raporturile de muncă cu anumiți salariați, raționamentele expuse de către Curtea Constituțională fiind aplicabile și în prezenta sesizare.

Dacă legiuitorul a avut intenția de a scoate de sub hiper-protecție salariații aflați în anumite concedii, nu este cert de ce a omis să aplice același tratament și față de salariații aflați în concediu parțial-plătit pentru îngrijirea copilului cu vârsta de 3 (trei) ani, cu atât mai mult cu cât, eliberarea din serviciu a unui salariat care beneficiază de concediu parțial-plătit pentru îngrijirea copilului cu vârsta de 3 (trei) ani, nu duce la încetarea plăților sociale, garantate de bugetul asigurărilor sociale.

În aceeași ordine de idei, omisiunea de a reglementa un anumit raport juridic, constituie o violare a Constituției, atunci când periclitizează un drept fundamental.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 17 din 19 mai 2016, § 71; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 24; DCC nr. 123 din 22 octombrie 2020, § 26; DCC nr. 162 din 29 decembrie 2020, § 23).

Astfel, în Hotărârea nr. 19 din 03.07.2018, Curtea Constituțională a reținut cu titlu de principiu:

[...] 58. Curtea reține că lipsa prevederii unei durate maxime de aplicare a măsurii preventive sub forma obligației de a nu părăsi țara constituie o omisiune legislativă contrară Constituției.

59. În acest context, Curtea reține că, fiind în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. 60.

În această ordine de idei, Curtea reține critica de neconstituționalitate a articolului 178 din Codul de procedură penală, în partea referitoare la omisiunea de a reglementa o durată maximă rezonabilă pentru care poate fi dispusă măsura preventivă a obligației de a nu părăsi țara.

Aceleași raționamente au fost reținute de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 16 din 20.05.2021:

[...] 70. Așadar, Curtea reține că omisiunea legislatorului de a include angajații bugetari care la data intrării în vigoare a Legii nr. 270/2018 au exercitat interimatul unei funcții de conducere și ulterior au revenit la funcția exercitată anterior interimatului în categoria angajaților cărora li se achită diferența de salariu nu urmărește nici unul din scopurile legitime prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție.

[...] 72. Rezumând cele menționate supra, Curtea conchide că prevederile articolului 27 alin. (5) din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 și ale punctului 8 din Anexa nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 1231 din 12 decembrie 2018, în partea referitoare la omisiunea includerii angajaților bugetari care la data intrării în vigoare a Legii nr. 270/2018 au asigurat interimatul unei funcții publice de conducere și care ulterior au revenit la funcția exercitată anterior interimatului în categoria angajaților bugetari cărora li se achită diferența de salariu, contravin articolelor 1 alin. (3), 16 și 43 din Constituție și, prin urmare, sunt neconstituționale.

Cu referire la plasarea unei sarcini excesive de natură să afecteze dreptul de proprietate al persoanei, Înalta Curtea a reținut în Hotărârea nr. 31 din 03.11.2016:

[...] 50. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, paragraful doi al articolului 1 din Protocolul nr. 1 trebuie examinat în lumina principiilor generale enunțate în prima propoziție și cere respectarea unui echilibru just între cerințele intereselor generale ale societății care sunt satisfăcute prin măsura în cauză și drepturile fundamentale ale persoanelor care sunt afectate prin această măsură. La stabilirea faptului dacă există un echilibru just [...] Echilibrul just nu va fi constatat dacă persoana vizată trebuie să suporte „o sarcină individuală excesivă”. Existența sau lipsa clauzelor compensatorii în legislația relevantă poate fi un factor important la aprecierea faptului dacă măsura contestată respectă echilibrul just necesar și, în special, dacă aceasta impune reclamantului o sarcină disproporționată (a se vedea, spre exemplu, *Holy Monasteries v. Grecia*, hotărâre din 9 decembrie 1994, § 71 și, în contextul specific al paragrafului doi al articolului 1, *Immobiliare Saffi v. Italia*, hotărâre din 28 iulie 1999, § 57).

În concluzie, omisiunea legiuitorului de a reglementa perioada (i.e. termenului) aflării salariatului în concediu parțial-plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 (trei) ani, în calitate de termen care nu se include în termenul de preavizare prevăzut de art. 88, alin. (1), lit. b), Codul Muncii, echivalează cu (a) plasarea unei sarcini excesive pe umerii angajatorului, persoană privată, (b) este o măsură disproporțională care nu urmărește nici unul din scopurile legitime prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție și prin urmare contravine art. 1, alin. (3), în combinație cu art. 9, alin. (1), art. 46, alin. (1) și art. 54, alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, deoarece violează securitatea raporturilor juridice și dreptul la protecția proprietății private.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Declar, pe onoarea mea, că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte.

Avocat – Vasile Josan

29 noiembrie 2021

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosarul nr. 2ra-1599/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecător V. Gîrleanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

08 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând cererea depusă de către , reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Adrianov Alexei împotriva ÎS „MoldATSA” cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, încasarea plății suplimentare pentru fiecare zi de întârziere, încasarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică,

c o n s t a t ă :

La 26 martie 2019, avocatul Tocan Irina, reprezentantul reclamantului Andrianov Alexei a depus cerere de chemare în judecată, cu concretizările ulterioare la 22 ianuarie 2020, 29 iunie 2020, 21 iulie 2020, împotriva ÎS „MoldATSA” privind anularea ordinului de concediere nr.758-p din 27 decembrie 2018, restabilirea reclamantului la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, încasarea plății suplimentare pentru fiecare zi de întârziere, încasarea prejudiciului moral, încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică.

Prin hotărârea din 30 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Tocan Irina, reprezentantul reclamantului Andrianov Alexei către ÎS „MoldATSA” privind anularea ordinului de concediere nr. 758-p din 27 decembrie 2018, restabilirea reclamantului la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, încasarea plății suplimentare pentru fiecare zi de întârziere, încasarea prejudiciului moral, încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică.

S-a anulat ordinul ÎS „MoldATSA” nr.758-p din 27 decembrie 2018 cu privire la concedierea lui Andrianov Alexei.

S-a obligat ÎS „MoldATSA” de a-l restabili pe Andrianov Alexei la serviciu, în funcția anterior deținută de jurist coordonator, din data de 27 decembrie 2018.

S-a încasat de la ÎS „MoldATSA” în beneficiul lui Andrianov Alexei, c/p _____, salariu pentru absența forțată de la serviciu pe perioada 27 decembrie 2018 – 29 iulie 2020 în mărime de 429 863,94 lei (patru sute douăzeci și nouă mii opt sute șaiszeci și 16 trei,94) lei.

S-a încasat de la ÎS „MoldATSA” în beneficiul lui Andrianov Alexei, c/p _____, plata suplimentară pentru fiecare zi de întârziere în mărime de 371 050,20 lei (trei sute șaptezeci și unu mii cinezeci,20) lei.

S-a încasat de la ÎS „MoldATSA” în beneficiul lui Andrianov Alexei, c/p _____, prejudiciul moral în mărime de 23 881,33 lei (douăzeci și trei mii opt sute optzeci și unu,33) lei.

S-a încasat de la ÎS „MoldATSA” în beneficiul lui Andrianov Alexei, c/p _____, cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 10000 (zece mii) lei.

În rest, cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Tocan Irina, reprezentantul reclamantului Andrianov Alexei, s-a respins, ca fiind neîntemeiată.

Invocând ilegalitatea acestei hotărâri, la data de 05 august 2020, Andrianov Alexei a declarat apel împotriva hotărârii din 30 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

La data de 07 august 2020, avocatul Josan Vasile în interesele ÎS „MoldATSA” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 30 iulie 2020 a instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Alexei Andrianov. S-a admis apelul declarat de reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan. S-a casat hotărârea din 30 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și s-a adoptat o hotărâre nouă, prin care: s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Andrianov Alexei către ÎS „MoldATSA” privind anularea ordinului de concediere, restabilirea la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, încasarea plății suplimentare pentru fiecare zi de întârziere, încasarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică, ca fiind neîntemeiată.

La 13 septembrie 2021, Andrianov Alexei, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 17 noiembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Andrianov Alexei a fost considerat admisibil și fixat spre examinare pentru 01 decembrie 2021.

La 29 noiembrie 2021, reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan, a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, prin care a solicitat emiterea unei încheieri privind controlul constituționalității prevederilor art. 88 alin. (2) din Codul Muncii.

Examinând cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de către reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea, cumulativ, a condițiilor obligatorii prevăzute la art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă.

În speță, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 88 alin. (2) din Codul Muncii.

Prin prisma art. 135, alin. (1), lit. a) din Constituția Republicii Moldova, în coroborare cu dispozițiile art. 4 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317- XIII din data de 13 decembrie 1994, rezultă că Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Colegiul atestă că obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile, care este parte a prezentului litigiu, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei.

Concomitent, s-a stabilit că o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile invocate de solicitant nu există, motiv din care cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

Instanța de recurs menționează că cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor indicate supra, depusă de reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan constituie o prerogativă a părții din proces, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești, ceea ce este inadmisibil.

Ce ține de acest aspect, Colegiul subliniază că obiectul recursului cu care a fost sesizată instanța de recurs îl constituie decizia din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Alexei Andrianov. S-a admis apelul

declarat de reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan. S-a casat hotărârea din 30 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și s-a adoptat o hotărâre nouă, prin care: s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Andrianov Alexei către ÎS „MoldATSA” privind anularea ordinului de concediere, restabilirea la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, încasarea plății suplimentare pentru fiecare zi de întârziere, încasarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică, ca fiind neîntemeiată.

În consecință, prevederile legale a căror control constituțional se solicită de către reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan, sunt pertinente soluționării litigiului dedus judecății, ori excepția de neconstituționalitate este ridicată asupra prevederilor art. 88 alin. (2) din Codul Muncii.

În urma celor relatate, Colegiul civil comercial și contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 88 alin. (2) din Codul Muncii.

În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se admite cererea depusă de reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se transmite Curții Constituționale sesizarea reprezentantul Î.S. „MoldATSA”, avocatul Vasile Josan, privind controlul constituționalității prevederilor art. 88 alin. (2) din Codul Muncii.

Se amână examinarea recursului depus de către Andrianov Alexei împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
judecătorii

/semnătura/

/semnătura/

/semnătura/

/semnătura/

/semnătura/

Svetlana Filincova

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Copia corespunde originalului,
Judecător



Galina Stratulat